

f Leop. Podlogar:

Iz zgodovine kranjskih trgov.

15. Senožeče.

(Nadaljevanje.)

Tudi protestantovstvo se Senožeč ni ognilo. Leta 1562. je potoval Štefan Konzul z Jurijem Zvečičem po Slovenskem zaradi tiskarne za slovenske, hrvaške in srbske knjige. Ustavila sta se v Razdrtem, v Senožečah, na Reki in v Pazinu, kjer je bil Zvečič rojak. Leta 1575. ga nahajamo v Senožečah, kjer oznanjuje čisti evangelij — Lutrove nauke. Iz Senožeč je zahajal tudi v sosednje kraje, posebno v Vipavo, kjer je bilo luteranstvo tako razširjeno, da je trdil škof Tavčar: »Vsi Vipavci so sumljivi krivoverstva.« Še huje je bilo poročilo cerkniškega župnika Andreja Puca o Idriji: »V nemški Idriji so sami krivoverci.« Tudi njim je pridigal Zvečič.¹

Senožeško šolo so imeli izprva v rokah duhovniki; tako poroča šolska kronika. Kdaj ravno so začeli poučevati, ni nikjer povedano. Kronika omenja leto 1810. kot začetek redne šole. Poučevali so pa gotovo že tudi prej, vsaj leta 1792.; izkazi ustanovljenih šol že omenjajo tudi Senožeče. Prvi svetni učitelj v Senožečah se omenja leta 1817. Bil je to Josip Miklič. Pravega šolskega poslopja v začetku ni bilo. Šola se je potikala kot siromašna paslorka po hišah. Leta 1870. so kupili za šolo Jurcovo hišo. Radi naraslega števila otrok je bilo pa treba hišo temeljito predelati. Seveda, vedno »štatljivi uradni šimek je izvršitev načrtov tako lepo zavlačeval, da se je posrečilo šele leta 1876. spraviti šolo, otroke in učiteljstvo pod streho. S svojim šolskim poslopjem se zdaj trg res lahko postavi.

Med sovražne sile, ki so pritiskale na senožeško okolico in trg, štejemo tudi nikdar site Benečane. Cesar Maksimilijan I. se je leta 1508. zapletel z njimi v dolgotrajno vojno, ki je trajala z malimi presledki do leta 1517. V teh nemirnih časih je Notranjska mnogo trpela.

Benečani so bili cesarju Maksimilijanu zaprli pot, da ni mogel v Rim, kjer bi ga bil rimski papež kronal za cesarja. Ker ni mogel v Rim, si je sam pridejal slovesno naslov rimskega cesarja. Naslov izvoljenega rimskega cesarja so potem obdržali vsi njegovi nasledniki.

Cesarska vojska je bila na Tirolskem premagana. Benečani so poplavili Primorje in pridrli do Postojne. Cesarske vojne se je udeleževal tudi ljubljanski škof Krištof Ravbar. Leta 1511. je pridrl benečanski vojskovodja do Postojne. Po Notranjskem je moril in plenil, dokler ga ni grof Frankopan zvalil v zasedo in ga pri Senožečah tako potolkel, da se je rešil le poveljnik Civrano in nekaj vojakov. Ljubljanski škof Ravbar se je polastil Vidma in Gradišča. Potem so napeli vse sile Benečani, da si osvoje zgubljene kraje. Benečani so Frankopana ujeli in odpeljali v Benetke. Ko je o tem zvedela njegova soproga, je hitela v Benetke. Z zvijačo je znala premotiti stražo ječe, v katero je prišla s svojim služabnikom. Tu se je oblekla v služabnikovo obleko, svojo pa je dala soprogu in sta odšla. Služabnik je ostal v viteški opravi v ječi. Blizu ječe je čakala oba ladja, ki ju je odnesla domov. Drugi dan je srečno pobegnili tudi služabnik.² (Konec prihodnjič.)

¹ Trubarjev Zbornik, 82.

² Blatter aus Krain, 1862, 55.